

egne sig, naar de ville tage Forberedelses-examen. Derfor tror jeg, at Formaalet ved Lærernes Uddannelse maa være, at den bliver en Enhed og en Helhed; den skal fra første Færd lægges med det Maa! for Dæ, at de skulle være Lærere. Jeg veed meget vel, at i Loven af 15de Februar 1857 stod der ogsaa, at i de to første eet-aarige Klasser skulde der gives en almindelig Forberedelse; endog de unge Mennesker, der ikke ville være Lærere, kunne gaa ind og faae denne almindelige Forberedelse. Man har maaske, da man gav denne Lov, tænkt at faae en Afløsning for Højskolerne; men det viste sig snart, at Ingen tænkte paa at faae denne almindelige Forberedelse, alle de som gik paa Seminariet, bleve Lærere. Derfor blev ogsaa Forberedelsen i Naturhistorie og Historie en anden end den, der kræves til almindelig Forberedelsesexamen, thi det maa jeg hævde, at der er en ikke ringe Forskjel i den Henseende. Men hvorledes vil nu Stillingen blive, hvis dette Forslag vedtages? Den vil fort og godt blive den, at alle Lærere skulle have taget almindelig Forberedelsesexamen, de skulle lære 2 eller 3 Sprog, og derefter begynde paa deres egentlige Faguddannelse, og til Forberedelsesexamen aflægges jo Prøve ved selve Seminariet. Man synes altsaa at gaa i en modsat Retning ad den historiske Vej, som er den at føre Examinerne bort fra Anstalterne. Jeg skal ikke her udtale mig om, hvorvidt dette er rigtigt eller ikke, men jeg anser det for givet, at man ikke kan komme tilbage til at henføre Examen til Seminarierne. Man kan nu sige, at det er kun Forberedelsesexamen, der skal føres tilbage til Seminariet. Der er imidlertid en anden Ting, vi ikke kunne lade ude af Syne, det er Hensynet til Friklasserne. Jeg forlanger ikke, at Friklasserne skulle stilles paa en gunstigere Plads; men jeg forlanger, at de skulle kunne fortsætte deres Gjerning, thi jeg tror, at det er nødvendigt for Udviklingens Skyld og for at holde Statsseminarierne vaagne, da de ere saa tilbøielige til at stagnere. Derjom Friklasserne falde bort, ville de samme Klager, der tidligere reistes imod Statsseminarierne, vende tilbage, man vil bestynde dem, der udgik derfra for at være betagne af Laugsaand, men naar begge Anstalter staa ved Siden af hinanden, paavirke de hinanden gjensidig. Hvorledes vil imidlertid Stillingen blive for Friklasserne, naar dette Lovforslag vedtages? Det vil blive den, at saa ere de færdige. Den ærede Minister vil maaske sige, at de kunne ogsaa oprette en Forberedelsesexamen, men det er det, de ikke kunne. Man veed jo, at inden en Skole kan faae

Lov til at holde Forberedelsesexamen, skal den have mindst 4 Klasser. I denne Henseende vil der vist ikke blive Friklasserne eftergivet Noget, og da de herester skulle have 2 Klasser, findes i det Hele 6. Men Statsseminarierne slippe med de 4 Klasser og give samtidig fri Undervisning og oven i Kjøbet en lille Understøttelse. Man kan sige sig selv, at det kunne Friklasserne ikke magte, ikke alene at give Undervisning gratis, men endog en lille Understøttelse til Eleverne og endda have 6 Klasser. Den ærede Minister vil sige, at de kunne blive ved de 2 Klasser og modtage unge Mennesker, som have taget Forberedelsesexamen ad anden Vej, men det betragter jeg netop som det Urigtige, at man saaledes splitter Skolegjerningen ad. Kjernen i Ordningen skal være, at Undervisningen bliver en Helhed og en Enhed.

Jeg kommer dernæst til Beføstningen. Man kan sige, at vi kunne afse fra Beføstningen, iør i disse Tider, hvor der tales saa meget om den fyldte Statskasse, men der kan komme Tider, og de ere maaske dog ikke saa langt borte, hvor der bliver Trang til Penge, og hvor man ligesom tidligere maa spørge, hvorfra Pengene skulle komme til det Gne og til det Andet. Under saadanne Omstændigheder kan man ikke afse fra Beføstningen, især naar man tror, at man vil faae Noget, som ikke er bedre, men hvorved Udviklingen i flere Henseender vil gaa en anden Vej, end man kunde ønske. Med Hensyn til Beføstningen skal jeg oplyse, at hidtil have Eleverne vel ikke udredt meget til deres Uddannelse paa Seminarierne, men dog udredt en 9,000 Kr. om Aaret. Den Understøttelse, de have faaet, har været 7,500 Kr., nu skulle de have 20,000 Kr., det er altsaa 12,500 Kr. mere. De forøgede Lærertæfter efter Lovforslaget ville koste ca. 8,000 Kr., og den nye Tilsynsmand, som skal have 2,000 Kr. Løn, men tillige 10 Kr. i Dagpenge og en Rejsegodtgjørelse, kunne vi vel regne til 3,000 Kr. Naar disse Summer tælles sammen, faae vi en forøget Udgift af ca. 33,000 Kr., det er jo slet ikke ubetydelig, naar man husker, at Seminarierne i det Hele koste 115,000 Kr. Men man kunde se bort derfra, og jeg skulde ogsaa gjøre det, naar Lovforslaget kunde komme til at gaa i en Retning, som jeg anser for ønskelig, men det maa da ogsaa være Betingelsen for, at jeg skal kunne give et Lovforslag af den Art min Støtte. Den sidste ærede Taler havde jo ogsaa store Tvivl og Betænkeligheder med Hensyn til den almindelige Forberedelsesexamen. Han var egentlig inde paa det Samme som jeg, at Lærere